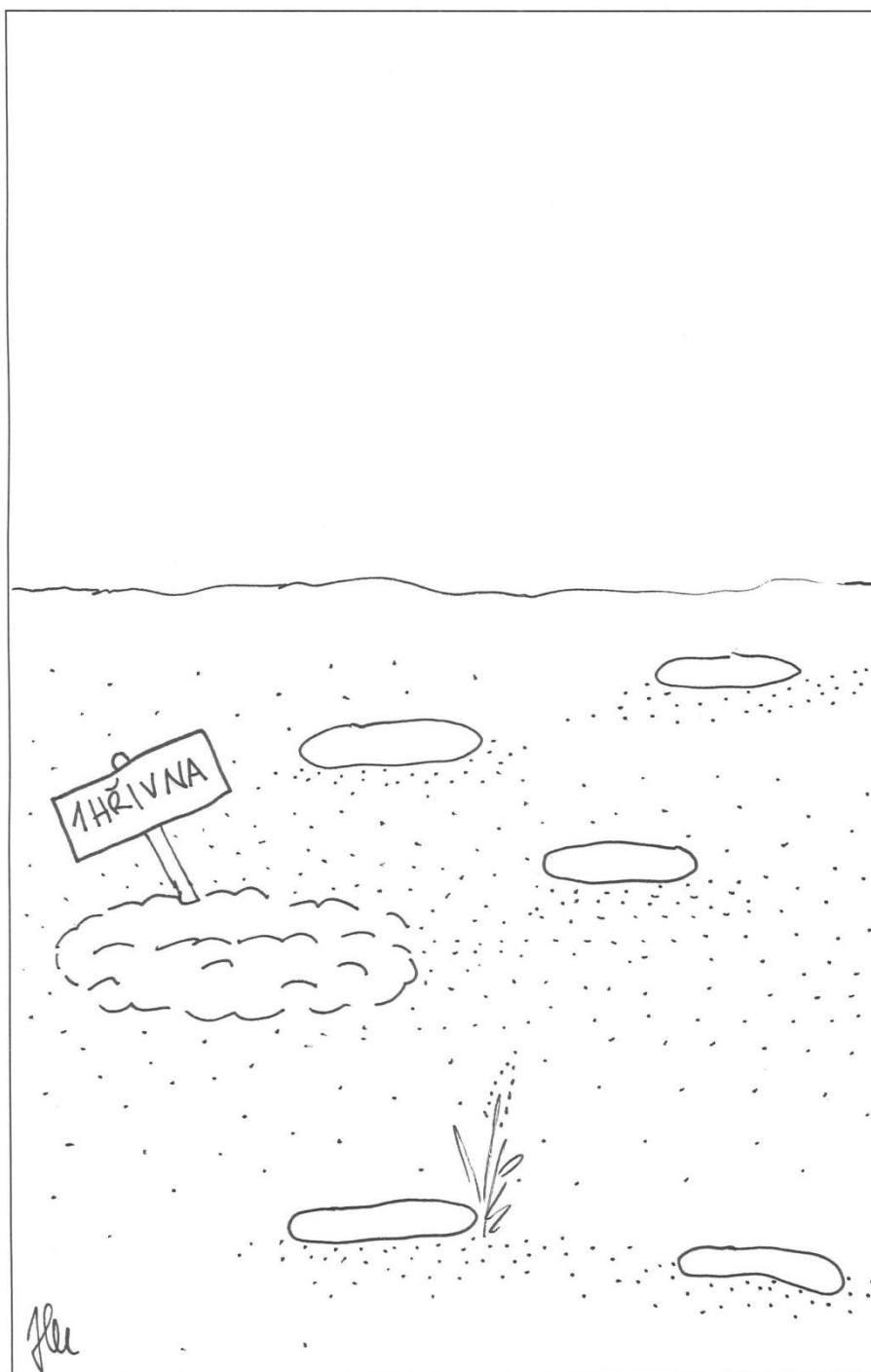

**Jeden člověk se chystal na cesty, zavolał si služebníky
a svěřil jim svůj majetek.**

**Jeden člověk se chystal na cesty, zavolał si služebníky
a svěřil jim svůj majetek.**

33. NEDĚLE V LITURGICKÉM MEZIDOBÍ CYKLU A

Evangelium (Mt 25,14-30)

Ježíš řekl svým učedníkům toto podobenství: „Jeden člověk se chystal na cesty, zavolal si služebníky a svěřil jim svůj majetek. Jednomu dal pět hřiven, druhému dvě a třetímu jednu, každému podle jeho schopností, a odcestoval. Ten, který dostal pět hřiven, hned šel, (podnikavě) jich využil a vyzískal pět dalších. Stejně i ten, který dostal dvě, vyzískal dvě další. Ale ten, který dostal jednu, šel, vykopal v zemi (jámu) a peníze svého pána ukryl. Po delší době se pán těch služebníků vrátil a dal se s nimi do účtování. Přistoupil ten, který dostal pět hřiven, přinesl s sebou pět dalších a řekl: ‘Pane, pět hřiven jsi mi svěřil, hle – dalších pět jsem vydělal.’ Pán mu řekl: ‘Správně, služebníku dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojd’ se radovat se svým pánem.’ Přistoupil i ten, který dostal dvě hřivny, a řekl: ‘Pane, dvě hřivny jsi mi svěřil, hle – další dvě jsem vydělal.’ Pán mu řekl: ‘Správně, služebníku dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojd’ se radovat se svým pánem.’ Přistoupil pak i ten, který dostal jednu hřivnu, a řekl: ‘Pane, vím, že jsi tvrdý člověk; sklízíš, kde jsi nesel, a sbíráš, kde jsi nerozsypal. Měl jsem strach, a proto jsem tvou hřivnu ukryl v zemi. Tady máš, co ti patří.’ Pán mu odpověděl: ‘Služebníku špatný a líný! Věděl jsi, že sklízím, kde jsem nesel, a sbírám, kde jsem nerozsypal? Měl jsi tedy moje peníze uložit u směnárníků a já bych si při návratu vyzvedl i s úrokem, co je moje. Vezměte mu tu hřivnu a dejte tomu, který má deset hřiven. Neboť každému, kdo má, bude dáno a bude mít nadbytek. Kdo nemá, tomu bude vzato i to, co má. A tohoto služebníka, který není k ničemu, hod’te ven do temnot. Tam bude pláč a skřípění zubů.’”

K POROZUMĚNÍ TEXTU

Ježíš řekl svým učedníkům toto podobenství: „Jeden člověk se chystal na cesty, zavolal si služebníky a svěřil jim svůj majetek. Jednomu dal pět hřiven, druhému dvě a třetímu jednu, každému podle jeho schopností, a odcestoval.“ Pán svěřil každému služebníku část svého majetku. Jeden talent (hřivna, byla to stříbrná mince) se rovná 6 000 denárů (jeden denár odpovídal denní mzdě – jeden talent se tedy rovná miliónu až dvěma miliónům korun). Různá míra obdarování nám napovídá, že pod darem nemáme rozumět „evangelium“, ale spíš osobní dary každého jednotlivce (nejsou konkretizovány, ale ponechány ve všeobecnosti). To je podepřeno poznámkou, že každému byly dány dary podle individuální schopnosti.

Ten, který dostal pět hřiven, hned šel, (podnikavě) jich využil a vyzískal pět dalších. Stejně i ten, který dostal dvě, vyzískal dvě další. Ale ten, který dostal jednu, šel, vykopal v zemi (jámu) a peníze svého pána ukryl. První služebník se dal po podnikání ihned (tímto slovem se zdůrazňuje naléhavost). Příběh neupřesňuje, jakým způsobem tento služebník začal podnikat, to není ani důležité. Důležitější je to, že dobře využil svěřený vklad. Stejně tak i druhý služebník. Jinak se zachoval třetí, který zakopal a schoval stříbrnou minci. Nic tím sám přitom nezískal, jen uchoval to, co mu bylo dáno. Přitom se zachoval správně „podle předpisů“: podle rabínského práva už nemá zodpovědnost, protože udělal to nejbezpečnější, na co jen lze pomyslet.

Po delší době se pán těch služebníků vrátil a dal se s nimi do účtování. Přistoupil ten, který dostal pět hřiven, přinesl s sebou pět dalších a řekl: „Pane, pět hřiven jsi mi svěřil, hle – dalších pět jsem vydělal.“ Pán mu řekl: „Správně, služebníku dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojď se radovat se svým pánem.“ Přistoupil i ten, který dostal dvě hřivny, a řekl: „Pane, dvě hřivny jsi mi svěřil, hle – další dvě jsem vydělal.“ Pán mu řekl: „Správně, služebníku dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojď se radovat se svým pánem.“ Časový údaj „po delší době“ prozrazuje jednak to, že služebníci měli dost času na využívání hřiven, jednak to, že pán nepřichází „hned“ (je v tom narážka na "zpoždění" Syna člověka, podobně jako v podobenství o družičkách). Po návratu pán začíná s účtováním.

První dva služebníci odpovídají téměř doslova (s výjimkou počtu hřiven): nejprve uvádějí, že jim bylo svěřeno několik talentů, pak že získali dvojnásob. Touto stereotypní odpovědí se opět podtrhuje, že celé podobenství mluví jak o obdarování, tak o odpovědném využívání darů. Boží dar a lidská odpovědnost jsou opět spojeny.

Pán odpovídá vždy stejně: služebníku věrný a dobrý. A dále: „Málo jsi věrně spravoval, mnoho ti svěřím“. Slovo „málo“ vyzní skoro ironicky, protože ve skutečnosti byl svěřen velký obnos peněz. Ale tento velký obnos je „málo“ ve srovnání s hojností eschatologické odměny při naplnění času. A slova o odměně jsou korunována pozváním: "„Vejdí v radost svého pána“. Motiv radosti byl také v předchozím podobenství o svatbě (25,10). To, že oba služebníci přijímají stejnou odměnu, ačkoli vykazují „různý zisk“, svědčí o tom, že se perikopa soustřeďuje na ocenění věrné služby, a ne na kvantitativní užitek.

Přistoupil pak i ten, který dostal jednu hřivnu, a řekl: „Pane, vím, že jsi tvrdý člověk; sklízíš, kde jsi nesel, a sbíráš, kde jsi nerozsypal. Měl jsem strach, a proto jsem tvou hřivnu ukryl v zemi. Tady máš, co ti patří.“ Třetí služebník na rozdíl od prvních dvou nezačíná svojí odpověď tím, že dostal nějakou hřivnu: jako by si ani neuvědomil, že něco obdržel! Nevidí dar, ale spíš „tvrdého pána“. Ti první dva nic takového neřekli!

Pak pokračuje: „sklízíš, kde jsi nesel, a sbíráš, kde jsi nerozsypal. Měl jsem strach...“ Strach (z pána? z neúspěchu?) byl dokonce strach ochromující – tento služebník neudělal raději nic, schoval hřivnu do země. Na první poslech tato slova svědčí o tom, že byl tento služebník opatrný, prozíravý – schoval svěřenou částku, aby se „o nic nepřišlo“. Jeho domnělá opatrnost byla ve skutečnosti pláštěm lenosti! Nebyl opatrný, ale líný! Jednal totiž úplně jinak, než měl: věděl, že pán očekává „úrok“, a přesto jednal jinak. To, že věděl, co pán od něj očekává, mu k ničemu nebylo! Jeho pokus o sebeospravedlnění je vlastně jeho vlastním odsouzením. Používá sice oslovení „pán“, ale jeho skutky „mluví proti jeho slovům“: nezáleželo mu na svém pánu, neposloužil mu. On patří k těm učedníkům, kteří slovy volají „Pane, Pane“, ale skutky toto popírají.

Pán mu odpověděl: „Služebníku špatný a líný! Věděl jsi, že sklízím, kde jsem nesel, a sbírám, kde jsem nerozsypal? Měl jsi tedy moje peníze uložit u směnárníků a já bych si při návratu vyzvedl i s úrokem, co je moje.“ Byl to špatný služebník, protože líný a neužitečný. Nemusíme ho alegorizovat: někteří exegeté se pokoušeli v něm vidět zástupce židovského národa, a proto pak vykládali talent jako Boží nauku (případně tradici) svěřenou, ale nevyužitou a nerozvinutou (narážka na strnulost židovské tradice). Tento výklad se míjí s textem: podobenství není adresováno farizeům a učitelům zákona, ale učedníkům. Není to podobenství pro ty, kdo jsou vně, ale uvnitř, v církvi. Ne bez významu je fakt, že pán odříká skoro doslova to, co o něm řekl třetí služebník, vynechává však to, že je tvrdý!

Vezměte mu tu hřivnu a dejte tomu, který má deset hřiven. Neboť každému, kdo má, bude dáno a bude mít nadbytek. Kdo nemá, tomu bude vzato i to, co má. Slovesa v trpném rodě vyjadřují, že Bůh je podmětem (pasivum divinum): Bůh dá, Bůh vezme. Věrnost je příčinou ještě většího obdarování. Nevěrnost, naopak, ztráty i toho obdarování počátečního. „Kdo má“ v tomto kontextu znamená „kdo zúročil, využil hřivny“. „Kdo nemá“ oproti tomu znamená „kdo nezúročil, nevyužil hřivny“.

A tohoto služebníka, který není k ničemu, hod'te ven do temnot. Tam bude pláč a skřípění zubů. Špatný služebník je dále charakterizován jako „neužitečný a k ničemu“. Nestaral se totiž o zájmy svého pána. Proto skončí „v temnotách“, to je opak světla symbolizujícího život. Trápení zakoušené v temnotách je protikladem radosti „u pána“. Třetímu služebníku je věnováno nejvíc veršů, navíc právě slova o jeho údělu zakončují celý úryvek – to svědčí o tom, že podobenství je spíš varovné. Přesto nemůžeme popřít, že by v perikopě nebyly i pozitivní prvky.

SHRNUTÍ

Ve stejné linii jako předchozí podobenství o prozíravých a pošetilých družičkách i tento text zdůrazňuje, jak je důležité „prozíravě a uváženě“ strávit „mezičas“ čekání na Pána. Na rozdíl však od předchozích textů se zde už nemluví o překvapení z náhlého příchodu Páně. Toto podobenství je připojeno k předcházejícímu úryvku o družičkách ukončenému výzvou k bdělosti – tím se ukazuje jejich vnitřní souvislost. Toto podobenství zdůvodňuje, proč učedníci nesmějí „mezidobí“ zaspát. Zároveň se také upřesňuje, v čem bdělost (připravenost) spočívá: jak obstát před Pánem a jak „mu vyjít vstříc“, nebo lépe řečeno, v jakém stavu „se nechat zastihnout“ (vždyť je to spíš on, kdo přijde vstříc nám)?

Podobenství o svěřených hřivnách je naléhavým povzbuzením k zodpovědnosti. Krásně se to vyjadřuje v němčině slovní hříčkou Gabe – Auf-Gabe: dar je zároveň úkol, s-věření je i po-věření.

VÝZVA NA TÝDEN

Zamysleme se

Mladší:

Minulý týden jsme slyšeli o tom, jak máme mít připravený olej na svatbu. Dnes se máme podívat na to, co jsme dostali. Každý z nás má něco, z čeho může rozdávat. Někdo hezky maluje, jiný umí hrát hezky na nějaký nástroj, další umí hezky psát... a někdo se třeba umí hezky usmát. To všechno může někomu udělat radost, to všechno může někomu pomoci. Takhle máme spravovat naše „hřivny“ – rozvíjet je a nenechávat si je jen pro sebe. Teprve potom budeme naše dary spravovat věrně a Bůh nám může říci: „Pojď se radovat se svým Pánem“.

Starší:

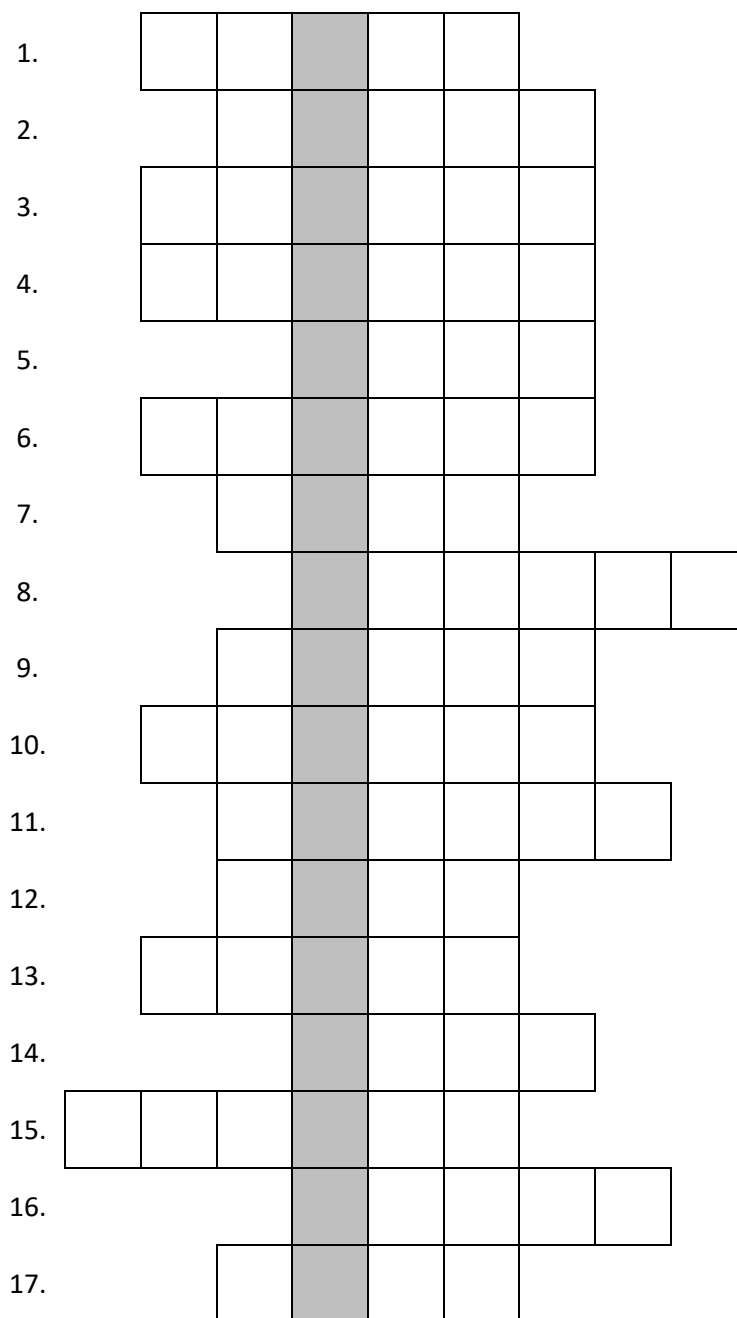
Před týdnem jsme se zamýšleli nad olejem, který máme mít připravený, až přijde ženich – Ježíš. Dnes se můžeme zamýšlet nad tím, jaké dary jsme každý z nás od Boha dostali. Za prvé se musíme umět podívat, co vlastně všechno máme, co umíme nebo bychom mohli umět? Co jsem z toho všeho rozvíjel a co zanedbal (možná ne svou vinou) – a jak by se dalo pokračovat dál? A když jsem to všechno dostal od Boha, který myslí na všechny a miluje všechny lidi – tak jeho dary také nejsou jen pro mě. Musím se je naučit dávat dál, těm druhým. Protože na konci mi zůstane v rukách jenom to, co jsem daroval...

Zkusme si

Mladší / Starší:

Dnešní čtení se nám na první pohled může zdát plné počtů a účetnictví. Není to ale úplně pravda, protože není důležité, kolik máme, ale jak se svým bohatstvím naložíme...

- Počítání je ovšem důležitou součástí dnešního evangelia:
 - Kolik hřiven pán mezi své služebníky rozdělil? A kolik jich měl, když se vrátil z cest?
 - Jaký majetek pán měl, kdybychom ho chtěli vyjádřit v dnešních penězích? Jedna hřivna se rovná 6 000 denárů, což byla denní mzda. Hřivna tedy odpovídá asi dvěma miliónům našich korun.
 - Úkol pro starší: v textu se objevuje slovo úrok, víte, co to je a jak se počítá? Zkuste to zjistit (případně spočítat: předpokládejme, že úrok je 10% a pán hřivnu svému služebníkovu svěřil na jeden rok).
- Ježíš nás ale určitě nechtěl učit, jak máme hospodařit s našimi penězi! Čeho se týká dnešní podobenství? Vyluštěte křížovku na další straně a možná to pro vás nebude tak velké překvapení! Do křížovky dosazujte vždy slovo opačného významu, než je to v zadání.

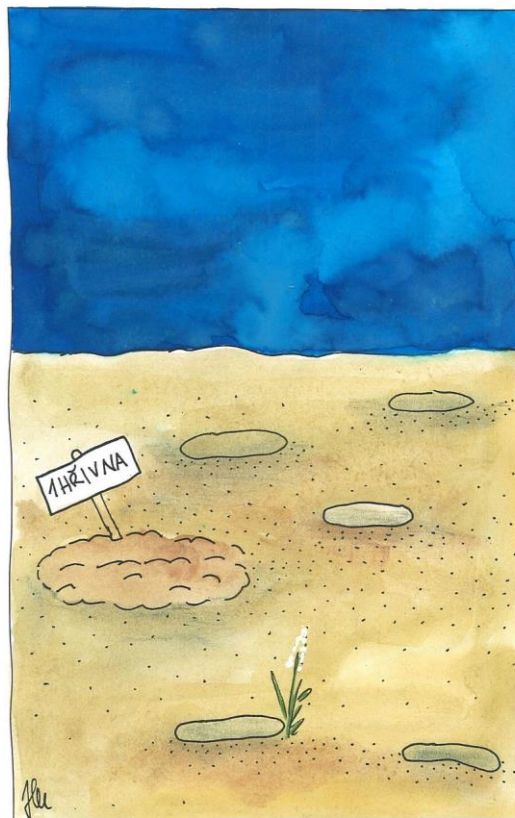

1. Vevnitř
2. Malý
3. Tlustý
4. Zadní
5. Hladový
6. Štědrý
7. Více
8. Dlouhý
9. Levý

10. Ošklivý
11. Chytrý
12. Nahoře
13. Brát
14. Pláč
15. Veselý
16. Mír
17. Černý

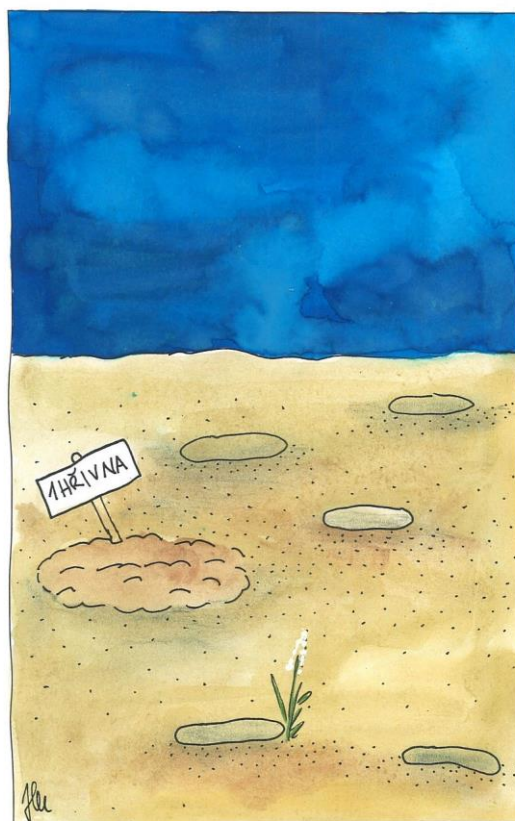
33. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 25,14-30

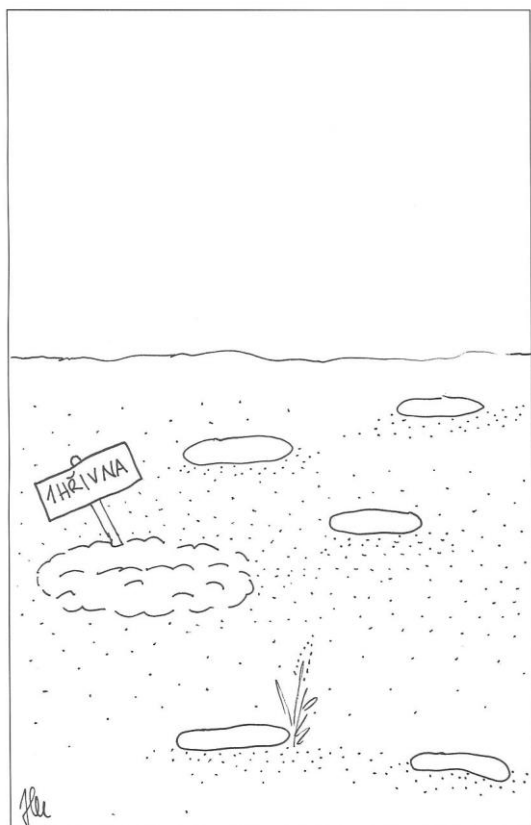
33. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 25,14-30

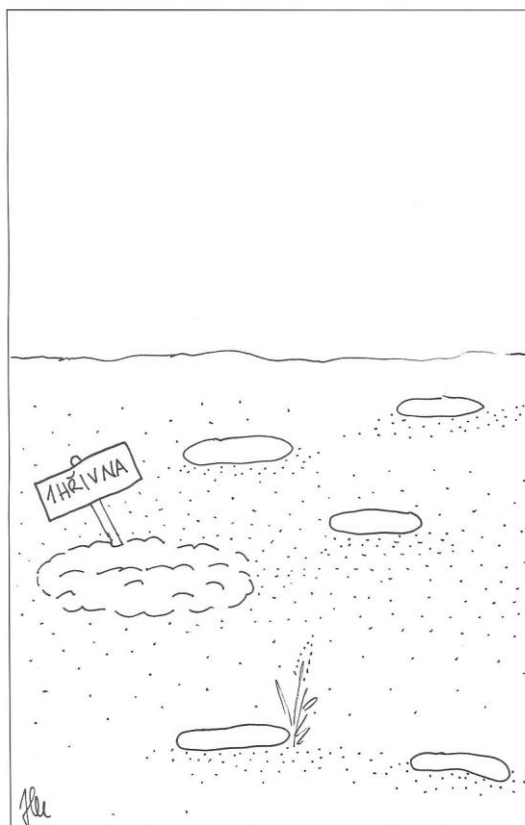
33. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 25,14-30

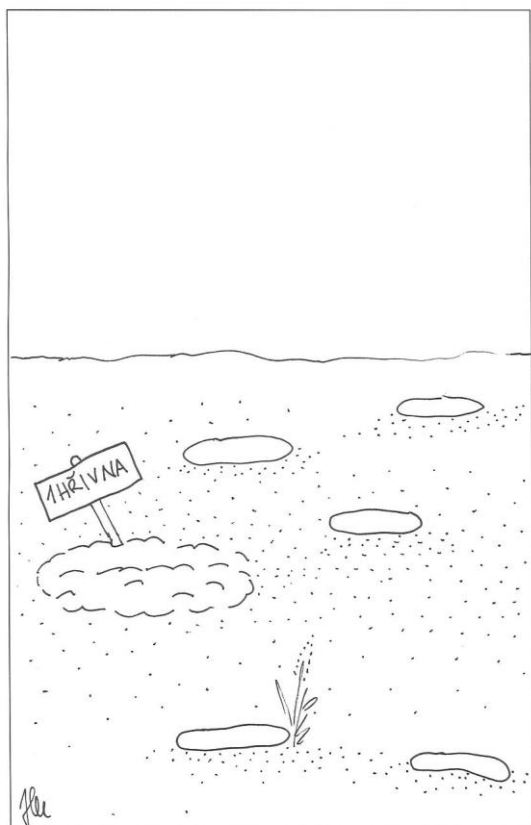
33. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 25,14-30

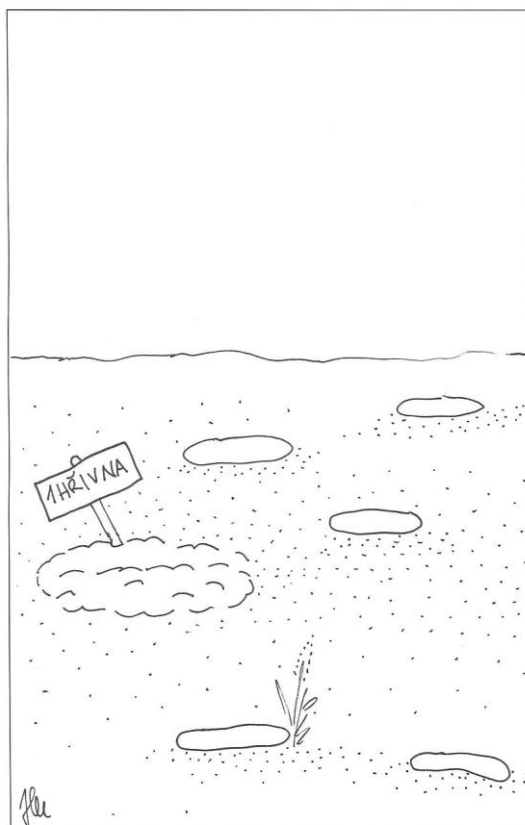
33. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 25,14-30

33. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 25,14-30

33. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 25,14-30

33. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 25,14-30